

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu**

Poznań, dnia 29 grudnia 2010 r.

**Pani
Anna Prusak
Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej
We Wrześni**

I/10/008
LPO-4101-02-03/2010

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu skontrolowała realizację przez Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni („Ośrodek”) zadań określonych w ustawie z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”², zwanej dalej „ustawą w sprawie Programu”, w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2010 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 17 grudnia 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK przekazuje Pani Dyrektor niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność Ośrodka w skontrolowanym zakresie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień.

1. NIK ocenia pozytywnie działania Ośrodka zmierzające do realizacji celów Programu w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywienia oraz poprawy poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach. Ośrodek w latach 2008-2010 (trzy kwartały) środki na realizację Programu przekazywał na udzielenie pomocy w formie posiłków (ogółem 68,7% środków) i zasiłków celowych na zakup artykułów żywnościowych (ogółem 21,6% środków). Pomoc w formie posiłków była realizowana poprzez całodzienné wyżywienie (2,2% posiłków ogółem), pełen obiad (96,5% posiłków ogółem) lub jedno danie gorące (1,3% posiłków ogółem). W kontrolowanym okresie, liczba osób korzystających z posiłków wzrosła z 614 osób, w tym 499 dzieci i młodzieży (w 2008 r.) do 756, w tym 533 dzieci i młodzieży (za trzy kwartały 2010 r.), a wartość wypłaconych zasiłków w tym okresie wynosiła 145.735 zł (1.524 zasiłki), 133.528 zł (1.478 zasiłków)

---

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 267, poz. 2259 ze zm.

i 60.760 zł (766 zasiłków). Adresatami pomocy w formie posiłków były dzieci i młodzież (76% osób korzystających z posiłków) oraz osoby dorosłe (24% osób korzystających z posiłków). Dzieciom i młodzieży posiłki wydawały stołówki szkolne, natomiast dla pozostałych osób Ośrodek zorganizował wydawanie posiłków lub ich dostarczenie do ich miejsca zamieszkania przez dwa prywatne podmioty.

Ośrodek korzystał również z możliwości udzielenia pomocy w formie posiłku uczniom na wniosek dyrektora szkoły w trybie art. 6.a. ustawy w sprawie Programu. Liczba uczniów objętych pomocą w tym trybie nie przekraczała progu ustawowego, to jest 20% liczby uczniów dożywianych w szkołach na terenie gminy na podstawie wydanych decyzji w danym miesiącu.

W okresie wakacji letnich zapewniono dzieciom gorący posiłek. Liczba tych dzieci stanowiła tylko ok. 10% liczby dzieci ogółem objętej tą formą pomocy.

NIK pozytywnie ocenia współpracę ze Stowarzyszeniem „Krag”, za pośrednictwem którego osobom potrzebującym udzielana była pomoc rzeczowa w formie artykułów żywnościowych (z pomocy tej w okresie objętym kontrolą skorzystały 5.734 osoby).

2. NIK jako prawidłowe ocenia osiem decyzji odmawiających pomocy w ramach Programu oraz dziesięć decyzji umarzających postępowanie w sprawie udzielenia pomocy w formie posiłków (wszystkie decyzje wydane w tych sprawach). Zdaniem NIK przyczyny odmowy udzielenia pomocy lub umorzenia postępowania były uzasadnione i rzetelnie udokumentowane.

NIK pozytywnie ocenia także sposób prowadzenia przez Ośrodek postępowań wobec osób lub rodzin (zagadnienie to zbadano, na próbie 30 postępowań). Pomoc przyznawana była po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego³. Sytuacja majątkowa ustalona w toku wywiadów była należycie udokumentowana.

3. NIK zwraca uwagę, że w dwóch postępowaniach Ośrodek przeprowadził wywiad środowiskowy po upływie terminu 14-dniowego ustalonego przepisami § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, tj. po upływie 16 i 26 dni od daty złożenia wniosku o pomoc, tłumacząc tę sytuację niemożnością zastania wnioskodawców w domu.

Spośród analizowanych 30 postępowań, sześć zakończyło się wydaniem decyzji przyznających pomoc w formie posiłku, w których początek realizacji świadczenia został ustalony wcześniej niż data wydania decyzji (od dwóch do 43 dni). NIK nie kwestionuje konieczności udzielenia tym świadczeniobiorcom pomocy w formie posiłki, niemniej jednak sposób jej przyznania narusza przepisy art. 106 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴.

4. Na realizację Programu w latach 2008-2010 (do 30 września) Ośrodek poniósł wydatki ogółem odpowiednio 566.134 zł, 587.500 zł i 418.839 zł, z czego dotacja z budżetu państwa stanowiła 54,1%, 55,7% i 54,7%. Ze środków własnych Gminy Września wydatkowane zostały wyższe kwoty niż zaplanowano to w Porozumieniach z Wojewodą Wielkopolskim.

---

³ Dz. U. Nr 77, poz. 672 ze zm.

⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.

Ośrodek w przekazywanych Wojewodzie sprawozdaniach wykazywał rzetelne dane, zgodne z ewidencją księgową.

Kontrola wydatków Ośrodka poniesionych na realizację Programu wykazała dokonywanie wydatków naruszających przepisy i nierzetelnie udokumentowanych.

a). NIK negatywnie ocenia wydatki Ośrodka poniesione w latach 2008-2010 (do 30 września) w wysokości ogółem 595.047,08 zł z tytułu przygotowania i dostarczenia posiłków na rzecz dwóch usługodawców, z którymi zawarto umowy z pominięciem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵ („u_Pzp”). Zdaniem NIK przy wyborze tych wykonawców nie zachodziła okoliczność, o której mowa w art. 4 pkt 8 u_Pzp, zwalniająca ze stosowania przepisów tej ustawy. Nie zachodziła także okoliczność, wskazana w wyjaśnieniu Dyrektora Ośrodka, o której mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 lit. a u_Pzp, tj., że usługi i dostawy mogą być świadczone tylko przez jednego wykonawcę z przyczyn technicznych o obiektywnym charakterze.

NIK zwraca uwagę, że udzielenie zamówienia wykonawcy nie wybranemu w trybie określonym w u_Pzp wyczerpuje znamiona czynu określonego w art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁶.

b). Z ustaleń kontroli wynika, że w rozliczeniach z usługodawcą (dowóz posiłków) za okres od lipca do grudnia 2008 r. stosowana była stawka wyższa od stawki wynikającej z zawartej umowy. Stosowanie niewłaściwych stawek, Dyrektor Ośrodka wyjaśniła przekazaniem usługodawcy dwóch egzemplarzy aneksu do umowy, który został zwrócony dopiero w trakcie kontroli NIK. Zdaniem NIK, postępowanie takie świadczy o nierzetelnie prowadzonej kontroli finansowej i merytorycznej dowodów księgowych Ośrodka.

c). NIK negatywnie ocenia zaakceptowanie do wypłaty bez zweryfikowania od dwóch wykonawców 38 faktur wystawionych przed upływem miesiąca i uwzględniających niezrealizowane jeszcze usługi wydania lub przygotowania posiłków (do faktur za przygotowanie posiłków wykonawcy załączyli listy odbiorców posiłków dokumentujące wydanie posiłków w terminach następujących po dacie wystawienia faktury). W przypadku rozliczeń za dowóz posiłków Ośrodek nie posiadał żadnych potwierdzeń wykonania usługi w postaci liczby przejechanych kilometrów lub liczby dni, w których dowieziono posiłki. Ośrodek z tytułu tych 38 faktur poniósł łącznie wydatki na kwotę 92.537,2 zł. Zdaniem NIK wydatków tych dokonano z naruszeniem postanowień §§ 4 lub 5 umów zleceń zawartych z tymi usługodawcami, zgodnie z którymi wynagrodzenie powinno być wypłacane po potwierdzeniu wykonania usługi. Ośrodek nie miał możliwości potwierdzenia wykonania usług, ponieważ w dniu zapłaty usługi nie zostały jeszcze zrealizowane. Postępowanie takie – zadaniem NIK – wynikało z braku stosownych szczegółowych uregulowań w umowach z wykonawcami.

d). NIK wnosi zastrzeżenia do rozliczeń Ośrodka z Gimnazjum nr 2 za wydane obiady. Analizując sześć faktur za usługi stołówkowe wraz z załączonymi do nich listami uczniów stwierdzono, że zawierały one nierzetelne dane 28 uczniów korzystających z posiłków. Zostały w nich wykazane błędne nazwiska lub imiona uczniów niezgodne z ustalonymi w decyzjach. Na listach tych znajdowały się też nazwiska uczniów, na których nie została

---

⁵ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

⁶ Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.

wydana decyzja w sprawie udzielenia pomocy w formie posiłku. Wartość posiłków rozliczonych na tych uczniów wyniosła 3.813 zł.

5. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację wydatków w ramach Programu na doposażenie kuchni prowadzonych w trzech stołówkach szkolnych, w których żywieni byli uczniowie, korzystający z posiłków finansowanych z Programu. W 2008 r. zakupiono wyposażenie dla stołówki w Gimnazjum nr 2, a w 2009 r. doposażono stołówki w dwóch szkołach podstawowych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) dokonywanie wyboru wykonawców realizujących usługi w zakresie dostawy i wydawania posiłków z zachowaniem przepisów ustawy prawo zamówień publicznych,
- 2) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w terminie nieprzekraczającym 14 dni od dnia wniesienia wniosku o pomoc,
- 3) zapewnienie rzetelnej weryfikacji faktur,
- 4) zawieranie z wykonawcami umów zabezpieczających interesy Ośrodka,
- 5) wydawanie decyzji administracyjnych w sprawie udzielenia pomocy, w których początek daty przyznania świadczenia będzie następował po dacie wydania decyzji,
- 6) dokonywanie rzetelnej kontroli dowodów księgowych.

Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Poznaniu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Dyrektor prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.